

2009-08-18
Maud Molander
Dnr 122/09

**Utbildningsdepartementet
133 00 Stockholm**

**Stärkt stöd för studier - tryggt, enkelt och flexibelt (SOU
2009:28)**

Lärarnas Riksförbund har getts tillfälle att lämna yttrande över Studiesociala kommitténs betänkande.

Lärarnas Riksförbund stödjer i huvudsak de förslag som kommittén har lagt. Genom de framlagda förslagen kommer effektiviteten i studiemedels-systemet att höjas.

Sammanfattning av Lärarnas Riksförbunds synpunkter

- Studiestödssystemet bör utformas på ett enhetligt sätt. Det bör vara flexibelt men samtidigt vara anpassat till de studerandes individuella behov, oavsett om studierna sker i Sverige eller utomlands.
- Studiemedelsbeloppet ska höjas från nuvarande nivå. Det är viktigt att den studerande har möjlighet att under terminerna klara normala levnadsomkostnader inom studiemedlens ram. Förslaget att öka den del som är bidrag är positivt. Lärarnas Riksförbund tar dock inte ställning till om ökningen är den rätta.
- Fribeloppshöjning från nuvarande nivå är positivt.
- Den föreslagna tidsbegränsningen för erhållande av studiemedel avstyrks.
- De krav på godkända studier som utredningen föreslår kan på ett positivt sätt bidra till genomströmningen i högskolan.

Kommentarer till olika delar i betänkandet

Enkelt och flexibelt studiestöd

Genomströmningstakten i studierna är beroende dels av ett väl genomtänkt ekonomiskt studiestöd och dels av ett studerandestöd. Det är därför mycket betydelsefullt att ge Högskoleverket i uppdrag att inom ramen för de nationella kvalitetsredovisningarna som lärosätena arbetar med att utvärdera hur arbetet med studerandestöd bedrivs. Förutom en kvalitetsmässigt bra undervisning är särskilt arbetet med studievägledning, karriärvägledning och studietekniskt stöd viktiga områden att granska. Studerandestödet bör utformas på ett sådant sätt att studenterna får den mest kvalificerade utbildningen, oavsett vilken social och socioekonomisk bakgrund, studenten har.

Om studenterna får en god vägledning genom sina studier och dessutom bibringas kunskaper om framtida yrke och karriär, kommer detta att sporra och hjälpa studenterna vidare i studierna.

Förbundet tillstyrker att det skapas ett studiestöd som är enkelt och flexibelt men som även är individuellt anpassat. Lärarnas Riksförbund välkomnar att studenter även genom sina studier skaffar sig internationella erfarenheter. Det bör därför skapas ett studiemedelssystem som ger studenterna så lika ekonomiska möjligheter som möjligt, oavsett om de studerar i Sverige eller utomlands.

Maximitider

Lärarnas Riksförbund avstyrker förslaget om minskad maximitid. Lärarnas Riksförbund anser att om den nuvarande tidsgränsen ska ändras så bör den förlängas snarare än förkortas. En sådan förändring bör utredas skyndsamt.

Behovet att stimulera genomströmning tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt genom att tydligt ställa krav på genomförda studier.

Enligt Lärarnas Riksförbund ska studiemedelssystemet stimulera studenter att klara sina studier och stimulera till studier och ett livslångt lärande. Studenter som klarar att studera med beaktande av det krav som utredningen ställer upp ska inte få hindras av en tidsgräns. Utbildningsnivån i landet främjas inte av den föreslagna regeln. En regel av det slaget skulle även skapa en orimlig form av diskriminering. En student som går en treårig utbildning, exempelvis yrkeslärarutbildning, skulle inte behöva bli ifrågasatt medan en student som väljer att bli gymnasielärare i allmänna ämnen efter tre år måste motivera att få ytterligare studiemedel.

Lärarnas Riksförbund tillstyrker förslaget att studiemedlen höjs. Däremot avstår vi från att yttra oss över hur stor denna höjning bör vara. Det är av största vikt att studenterna har möjlighet att klara normala levnadsomkostnader på studiestödet under terminerna, så att de har möjlighet att bedriva heltidsstudier och därmed inte blir fördröjda av ekonomiska skäl. I samband med att den reformerade gymnasieskolan införs, och den grundläggande högskolebehörigheten inte längre är ett krav för avlagd gymnasieexamen – yrkesexamen, anser Lärarnas Riksförbund det vara helt riktigt att höja upp bidragsdelen inom den gymnasiala vuxenutbildningen till hälften av det totala studiestödet. Att studiebidraget kommer att utgöra en högre andel av studiestödet än för närvarande gör att det inte blir ett så stort ekonomiskt avbräck att ta steget till att återuppta gymnasiestudier för högskolebehörighet.

Effektiv studiestödsadministration

Lärarnas Riksförbund tillstyrker kommitténs förslag att Centrala studiestödsnämnden även i fortsättningen handhar hela studiestödsadministrationen. Det är dock viktigt att den effektivisering som nu pågår inom CSN:s administration kommer att fullföljas på det sätt som föreslås i betänkandet.

De studerande ska på ett smidigt sätt kunna komma i kontakt med handläggare och snabbt kunna få svar på sina frågor. CSN har sedan en tid höjt och effektiviserat kompetensen att hantera studiestöd och har dessutom under senare år finslipat sin teknik.

Att CSN i sitt arbete med en effektivare administration även får i uppgift att utreda andra former för sitt aviseringssystem så att expeditionsavgiften inte behöver fördubblas utan kan sänkas.

Renodla systemen – studiemedel och trygghet

Lärarnas Riksförbund anser att det bör finnas en ordentlig gränsdragning mellan studiemedelsystemet och de system som tar hand om olika delar av social trygghet. Studiemedelsystemet bör vara avsett att ta hand om individens försörjning under studietiden, medan de sociala trygghets-systemen bör ta hand om sådant som ersättning vid föräldraskap sjukdom och dylikt.

Med vänlig hälsning

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Metta Fjelkner
Förbundsordförande

Maud Molander